

ЭНСИЭЛИ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2005 с.
Бэс ыйын
30
күнэ
чэппиэр
№ 83
(9556)

Улуус баһылыгы мунһаарыттан бэлитээһиһэр

Үөрэх управлениетин начальнигы солбуйааччы Дьячковская Н.Г. оҕо сайынгы сынналангыһын туһунан иһитинэри иһиттэ. Сайын устата 30 лааһыр үлэлэ, олортон — 2 стационарнай. Олохтоох бюджеттан 150 тыһ. солк. оҕо сайынгы үлэтигэр бариллибитэ, маны улустаагы дьарыктаах буолуу киһиэ (Попов В.И.) ылан оҕолору волонтерствоҕа үлэлэттиэхтээх. Оҕо сайынгы сынналана тэрэһиннээхтик сараланна. Быһылгы выпускниктарга үөрэххэ кирири целевой миэстэлэр разнарядкалар Саха Республикатын правительствоттан түһэ илгитин иһитиннэрдэ уонна ааспыт нэдиэлэ үөрэх министрствотыгар буолбут сүбө-муһааха целевой миэстэ ахсаана лаппа аччыһын туһунан иһитиннэрииттэри кэспээтэ.

Культура управлениетин начальнига Кириллия А.В. бу күнүгэр ыһаахтар буолан ааспыттарын иһитиннэрдэ, ол курдук бэс ыйын 21 күнүгэр улустаагы ыһаах тэ-

рээһиннээхтик ааспыт бэлитээтэ, кыттыгыт тэрилтэлэргэ («Намгаэстрой» ПМК, А.Ф. Шестаков аатынан культура киһиэ, П. Сивцев аатынан олохтоох музей, «Илгэ» ПО, ИДьУО о.д.а.) махта-лын тизэртэ. Ону таһынан бэс ыйын 25-26 күнүгэр үгэс быһылыгынан «Ус хатынча» Дьокуускай ыһаа-дарыктыгыны кэллилэр. Быһылыгы ыһаах республикатаагы ста-тустаах барда, манна биһиги уусу-ран коллективтарбыт көхтөөхтүк кытыннылар. Нам улуунун түһүлгэтэ ис киэргэлини иһин биһи-рэбил бириһи ылла, улуус баһы-лыга Д.П. Корякин улуус актыыбы-най кыттыгытын иһин грамотанан наараадаланна. Биһиги уолбут Николай Дьяков 5-с төгүлүн «Дьыгын ооньууларын» кыайы-лаарынан таһыста. Ити иннинэ Юрий Эверстов бу ааты икки төгүл ыла сылдыбыта.

СР ГУП ЖКХ Намнаагы филиалын директора Кобяков А.Г. баанньык сабыллыбытын туһунан

иһитиннэрдэ уонна бу баанньык хантан да үбүлэммитин, үлэһиттэр хамнаһа суох хаалбыттарын, баанньык инники дьылгытын быһаарыахха диэн эттэ. Баанньык муниципальной бас билигэ киирбитэ 2 сыл буолла, ол тухары дьылгыта быһаарылла илик.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетин начальнига Соловьев М.Д. от үлэтигэр тэрэһиннээхтик онгостон киирии туһунан сорук туруорда. Быһырын мөлхөт тэрэһинтэн от сомоллон ылыллыбата, ол түмүгэр кыстыгы ыарахан-нык туораабыһыт.

Улуус муһаарыт председатели Баишев Н.Н. от ыйын маңгайгы агарыгар улуус муһаарыт сессията буоларын туһунан иһитиннэрдэ, онно 6 боппурус көрүлэрин кэспээтэ. Ол курдук улуус гимна көрүлүөхтээх, өрөмүөн, тутуу үлэлэрэ барыларын туһунан, онтон да атын боппуруостар киири-актэра.

Улуус баһылыгы 1 солбуйааччы А.А. Бочкарев иһитиннэриитин Уедэй нэһилигэр улуус баһылыга Д.П. Корякин уонна ЯГСХ проректора И.И. Бочкарев биһиргэ үлэлэһини дуогабарыгар илии баттастылар. Ити дуогабар сүннүһүнэ ЯГСХ-ға 5 целевой миэстэ көрүлүбүтүттэн 3-һэ Уедэй орто оскуолатын выпускниктарыгар ха-алар.

Биһиги корр.

Улуус баһылыгы дьаһала

2004 СЫЛГА БЮДЖЕТНАЙ ТЭРИЛТЭЛЭР ОРОСКУОТТАРЫН ОПТИМИЗАЦИЯЛААҬЫН МЕРОПРИЯТИЕЛАРЫН БЫЛААНЫН ТОЛОРУУ УОННА 2005 СЫЛГА СОРУКТАР ТУСТАРЫНАН

2004 с. ороскуоттара: электросчетчиктары туруоран электроэнергияны экономиялааһын уонна электроэнергияны туһанылы фактической даннайдарынан төлөөһүн. Бу хайысхага манньык үлэлэр ытыллынылар: электросчетчиктары инвентаризациялааһын, сана электросчетчиктары атыһылаһы уонна туруоруу, стандартка сөп түбэһинитин бэрэбиркэлээһин, сайынгы кэмгэ уулуссаны сырдаттыны тохтогуу, сайынгы кэмгэ үлэлэбэт объекттар (спортсаалалар, гаражтар, кулууптар о.д.а.) уоттары араары. Бу үлэ түмүгэр электроэнергия фактической ороскуотун договорнай кээмэйэ 57 %-га тэнгэстэ.

Теплосчетчиктары туруоран теплоэнергияны туһанылы экономиялааһын уонна итинги туһаныга фактической объёмунан төлөөһүн, ууну туһанылы учуоттуур прибордары туруоруу, итин уонна туһаммат түгүннэ өнгө төлөбүрүн хаттаан аары, сана объекттары үлэ киллэрингэ эргэ объекттары сабы, нэһиликтэр дьаһалталарын гаражтарын итинги ороскуотун чөлүгэр түһэрэр сыалтан туһаныллыбат миэстэлэри харчыга арендаалаһын.

Бу хайысханан толору үлэ ытыллыбата, Модут, Түбэ уонна Фрунзе нэһиликтэрэ туһаныллыбат миэстэлэрин харчыга арендаа биздрдилэр. Ол түмүгэр 706 тыһ. солк. кэмчилэннэ. Арбын, Искра, Таастаах нэһиликтэрин дьаһалталара миэрэ ыбатылар.

Штатнай единица ахсаанын ачатыы, малоконлектной үөрэх тэрилтэлэрин холбоһун, телефоннай абоненнар ахсаанын ачатыы уонна междугороднай сибээһи туһанылы контуруоллааһын.

Бу хайысхага Фрунзе нэһилигэр начальнай оскуола уонна оро сада холбоно оскуола-сад буолла, ол түмүгэр 3 штатнай единица сарбылына. Маймаҕа начальнай оскуоланы уонна оро садан холбоһун сөбө суохтук оҕоһуллубутун түмүгэр бу холбоһун тохтолуна.

Үөһэ ыйылыбыкка олоһун коллегия уураахтыгар:

1. 2004 сылга бюджетнай тэрилтэлэр ороскуоттарын оптимизациялааһын үлэтин ситэтэ суоһунан ааҕарга.
2. 2005 сылга бюджет ороскуотун оптимизациялыр мероприятиялар былааннарын биһиргэтэргэ.
3. Нэһиликтэр баһылыктара, тэрилтэлэр салайааччылары уонна «Нам улууһа» МТ тэрилтэлэрэ былаанаммыт мероприятияелары толороллорулар.
4. Бу дьаһал туолуутун контуруолун улуус баһылыгы солбуйааччы А.И. Тимофеевага сүктэрэргэ.

«Нам улууһа» МТ баһылыга Д.П. КОРЯКИН

Ы Ы Ы Ы - 2005

ҮҮНҮҮ ЭРИЭ ДЭХСИ БУОЛБАТАХ

«Туһалыы» ТХПК баһылыгы ыһыгытын ыам ыйыгар, Кыайы күнүн кэниитин сағалаабыта. Үлэ хайдах баран иһэрин туһунан бу хаһаайыстыба салайааччытыттан Степан Иванович Кривошапкин кэспириттэр көрдөстүм.

хата — туорахтаах культураны ыһыы. Быһыл 320 гектарга ысты-быт, ол иһигэр 72 гектарга салиэ-һинэй, 50 гектарга дьоһимиз, 198 гектарга эбиэс, 250 гектардаах сиргэ пардааһын үлэ ытыллыбыта.

Быһылгы былааммыт быһы-тынан 400 гектарга ыһаахта-ах этибит да кэксэ биричинэ-лэринэн 320 гектарга тэнгэстэ. 350 тонна бурдуту хомуйдахпы-тына былааммытын толоробут, 300 тоннаны государствоҕа — «Зернопродукт» диян аһаҕас акционерной обществоҕа тут-тарыахтаахпыт. Бурдуктун үксүн Намнаагы комбикормо-вай заводка туттарабыт. Ар-дах суох буолан үүнүү эриэ дэ-си буолбата, ол эрэри сорох сирини сии үүммүт.

Урукку сылларга кураан буолан изэс-күүс баар, ону төлөөбүт. Ыһыны таһынан туһунан дьарыктанабыт. Ол курдук «Улуу Кыайы 60 сы-лыгар» — 60 производственной туһуну!» үгө дьыала иһинэн Ха-маҕатта ысқылаатыгар өрөмүөн үлэтэ барыахтаах. Билигин кэмгэ дипломатырһаал суоһунан сағала-на илик.

Кэспэттэ В. РЫКУНОВА

«Туһалыы» ТХПК Хамаҕат-та, Никольскай, Партизан, 1 Хо-мустаах баһынай хаһаайыстыба-ларын түмэр. Барыта уонча хаһа-айыстыба түмсөн биһиргэ үлэһиллэр. Үлэбит сүрүн хайыс-

Кыайы 60 сылыгар — 60 производственной тутууну

О Л О Р О Р М У Т У Г У К Э Р Д И Н И М И Э Х Х Э

Нам салиэһнээхтин аһыгар бизэспиринэн адарыдаах муостаны Тимофей Сметанин онорорго дуогабардастыт. Ити үлэлэр сағаламмыттар. Хамнас харчыта суоһунан харабыл көрүлүбэтэ. Итилэр тустарынан баһылыгы солбуйааччы иһитиннэрдэ. Хамаҕатта нэһилигэр ГАИ поһугар дьылы Егор Протопопов, Степан Петров, Слава Федоров дуогабардаһан күрүү тутуутун үксүн бүтэрибэттэр. Кивилэргэ олохтоох Дь.УоКХ үлэһиттэрэ субуотун-ныуктаан көмөлөспүттэр. Нэһилик-кэ икки аттаах бостуук көрүлүбүт. Кивилэргэн биздрэстэрини кытта ду-огабар оҕоһуллубут. Күрүү-хаһаа сабыллан, олохтоох сүөһүлэр били-гин ходуһаҕа киирбэттэр. Ол эрэри ыаллыы Никольскай нэһилигитин күрүүтэ ситэ сабылла илик буолан сүөһүлэр, сылтылар көнүл сылды-лар.

Никольскай аннынаагы ходу-налар күрүүлэрэ кыайан сабылла иликтэр. Партизанга кытыл күрүүтэ ыһаах иннинэ сорого са-нардыллан уонна өрөмүөнүнэн сабыллыбыт. Ити үлэлэри үксүн субуотунуһунан онорбуттар. Күрүү оҕоһуутун землеустрои-тель Иннокентий Иванов салай-быт. Нэһилик биһир харыбылы хам-настаан тугарга быһаарыммыт. Күрүү тутууга уонна өрөмүөнэ Уедэйгэ балаҕа тэтимнээхтик ытыллыбыт. Нэһилик баһылыга И.А. Зырянов этэринэн үс бостуук көрүлүбүт. Бөгүнгө 13 км уста-

лаах күрүү баарыттан улахан аһара дэрибизэ таһа. Нэһиликкэ үс ыйга дуогабардаһан харабылы-нан Иннокентий Суздалов үлэли-р. Модукка 12 км усталаах күрүү оҕоһулан өрөмүөнүнэн бүтэри-либит. Күрүүнү сағардан тутууга Егор Терехов салайааччылаах 4 киһилээх биригээдэ үлэһи сылды-ар. Кивилэргэ олохтоох нэһилик-нэ сүбүотунуһунан көмөлөһөр. Сылгыһыттар Ян Харитонов, Ва-лери Павлов харабыллылар.

Үөһэ этиллибиттэртэн көстөрүнэн төһө да от үлэтэ сағала-нара тийээн кэллэр кытыл күрүүлэрэ ситэ-хото сабылла илик-тэр. Нэһиликтэр сорох олохтоох-торо сабыллыбыт күрүүлэр аанна-рын аһалларын, күрүүлэри алдыа-талларын туһунан хараастан бэлиэтииллэр. Ити көстүү улуус үрдүнэн баар курдук. Биһирдилээн дьон сайынгы кэмгэ ынахтарын чугастаагы ходуһаларга тото-хана маччитэн өлгөм үгү туттаран үлэ-ас онгостоору быстах быһаары-ны ылыналар. Өскөтүн кылгас сайын устатыгар сүөһү тэнсэн хо-дуһалар кыайан оттоммокко хаал-лахтарына кыстык тоғус ыйыгар ити сүөһүлэр туһунан аһыллаларын дьон ситэ өйдөөбөт. Кивилэр бүгүнгү күнүгэр инэн эрэ салайта-ран олоһолоро күйүни дьыксиннэ-рэр.

Өскөтүн кытыл ходуһаларын күрүүлэрэ сабыллынына Уедэй-тэн сағалаан Түбэ дьылы хас эмэ сүүһүнэн гектардаах ходуһаттан элбэх от оттоноу этэ. Ордук кэни-ки сылларга от атыһылар таба-арга кубулуйда. Итини болгомторо ылан, кыайа-хото оттоон, бэйэ сүөһүтүттэн ордубутун ого суох нэһиликтэргэ, улуустарга атыһы-ан үбү-харчыны эргитиэххэ. Очо-һуна эрэ ыарахан олохтун чэпчэ-тиэхпит.

В. СЫРОМЯТНИКОВ
Автор түһэриһилэрэ

Быһыл саас эрдэ калэн арыһыла-ры хаһаан ууга утуттаан, күн-дьыл сылаас буолан от үүнүүлээх буол-ла. Биһиги улууспут Кыайы 60 сыллаах үбүлүйүтэртэ сыргэрт 60 производственной тутууну үлэ-р киллэрэргэ республика үрдүнэн ыһырыы таһаарыта. Онно кытыл ходуһаларын күрүүлэрин тутан, өрөмүөнүнэн сабыл үлэлэрэ киир-биттэрэ. Күрүүнү тутууга Түбэ (баһ. Р.Е. Лукина), Хатырык (баһ. Н.В. Слещов) үлэни саталлаахтык тэ-рийэн 10-тан тахсалыы км уста-лаах күрүүнү туттаран саптылар. Он-тон улуус киһиэ (Нам с. баһ. Т.А. Кондратьева) кытыл ходуһаларын күрүүтүн ааспыт сыллартан туту-утун сағалаабыта да күн бүгүнүгэр дэри бүтэри илик. Ол түмүгэр ыал-лар сүөһүлэр кытыла баар ходу-һаларга маччыллалар. Нам с. күрүү тутуутун туһунан баһылыгы сол-буйааччы А.Г. Васильев ааспыт 2004 с. В.П. Афанасьев чааһынай предприниметин кытта дуогабар онгостон күрүү тутуутун сағалаа-быттарын, ити сыл 2,5 км усталаах күрүү оҕоһуллубутун, сана 2005 сылга 1 км күрүү тутууга хаалбы-тын, ону дуогабардаах В.П. Афан-сьев оноруохтааһын иһитиннэрдэ.

ИСКРАТТАН СОНУННАР

Бэс ыйын 15 күнүгэр Искра нэһилигэр «Эрэл» СХПК үүт туттарар пункт арыйда. Пункт икки үлэһиттээх. Үүтү сарсыарда 7-9, киһэ 8-10 дэри туталлар. Бу иннинэ «Илгэ» ПО-ға туттара сылдыбыттар, анал дьизэтэ-уога суох буолан үүтэрин хойутаан туттараллар эбит. Онтон билигин анал пууннанан дьэ үоскуйдубут. аны мэдэи биһир сиргэ тутта-рар иннит диэн биһэ санаалаахпыт.

Ааспыт нэдиэлэ нэһиликитигэр өрүүллээх түгэн буолан ааста. Ол курдук сибээс цифровый станцияга үлэбэ киирэн, 20 ыалга телефон лини-ята тардылына. Инникитин 20-тэн тахса ыалга киирэрэ былааннанар. Бэлиэтээн этэр буоллаха, станция олоххо киириитигэр олохтоохтор көмөлөрө үгүс. Үгү дьыала чэрчитинэн дьыэ ис-тас үлэтигэр нэһилик олохтоохторо бары көхтөөхтүк үлэлээн станция бириэмэтигэр киир-дэ.

Татьяна ИВАНОВА,
Искра

И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 110 сылын көрсө

ЭЛБЭХ ДЬОНУ БЫҤААБЫТА

И.Е. Винокуров Саха АССР Социалистическай Председателлэрин 1943 сылтан үлэтин сыйдыан Саха Республикатын социальна-экономическай сайдыытыгар, фронтка көмөнү салайыыга, немецкай-фашистскай оккупацияттан босхоломмут нэһилиэниэҕэр бырааттык көмөнү онорууга элбэх үлэни, сыратын ыыппыта. Сэрии сағана олохтоох промышленность оҕорон таһаарыыта 56,7% үрдээбитэ. Кадровай булчуттар госуларствоҕа былааны таһынан 9 мөл. тахса суумалаах көмүс түүлээҕи туттарбыттар.

Аҕа дойдуну сэриитин ыар сыйлаһарыгар Саха сирин кини оройуоннарын бүтүннүүтүн кэриэтэ халыпты умайар уот кураан, үгүс киһи хоргуйан өлөн эрэрин сураҕа кими баҕарар дыксиннэрбиттэрэ, салгынарбыттарга чуолкай. Оо, кырдык да кыһалдыаах, кырыктаах да кэм түбүлээн кэлэн ааспыт эбит.

Бу ааспыт үйэ ортотун сағана Саха сирин, сэрии сыйлаһарыгар 40 тыһыынча киһи, баһыйар үгүс өгтө тыа сирин олохтоохтору хоргуйан албуттара.

Сэрии бара турар. Фронтка күн ахсын СССР уонна Германия иккинэрин өттүлэригэр 12,8 мөл. тийиэр киһи, 163 тыһ. кэриэс орудие, миномет, 20 тыһ. таанка, САУ, 18,8 тыһ. самолет кыргыһыыга кириэр бэйэ-бэйэлэрин уруускаллыһалара.

Манна ким ордук буруйдааһын быһаара сатыыр туһата суох. Ол туһунан коммунисттар партияларын Кини Комитета «Партия Саха уобаластааҕы комитетын тыа хаһаайыстыбатын салайыыга алдастарын туһунан» уурааҕа 2-3 сылынан хойугаан да буоллар, 1943 сыл муус устарга таһааран турар.

Обком дьиннээх алдастар тухаа этилэрэ?

Республика республика салалтата бүтүннүү кэриэтэ курдьан барытын кэннэ, согурууттан кэлэн обкомго баһылаабыт дьон 1939-1940 сылларга колхозтаахтарга баар 6-

7 тийиэр кэтэх сүөһүнү, ыһырайдык биер ынахтан уратытын, колхозтарга холбоһуоттар. Ол сүөһү 1942-1943 сс. кыһын, ол да иннинэ, туох да туһата суох көөнүөнэн албуттара. Ити кэмгэ колхозтаах ыал анара сүөһүгэ суох хаалар. Онон киһи тыа сирингэр хантан да аһылык булбат буола түһэр. Куораттарга, бөһүөлөктөргө курдук колхозтаахха бородоукта ыларга карточка бэриллэбэтэ.

1939 сылтан сағалаан кураан дьыллар буолуохтарын туһунан правительствонун үлэтин дьон кытта официальной суругунан сэрэпиттерин обком салалтата болгомоту ылбатаҕа. 1942 сыллаахха обком үс бөдөн салайааччылары Аммаҕа, Бүлүүгэ, Тааттаҕа сыйдыан кэлэн баран суруйбут ыспараапкаларыгар дьон хоргуйан эрэрин иһитиннэрэр биер да тыл кыбыгылыбатах. Онтон ол кэмгэ ыксаабыт дьон этэрбэс уллунун, аан бөрүөһүнүн тиригитин буһаран сиер буолбут кэмнэрэ этэ.

Оччолорго Социалистическай Председателлэрин Союзун И.Е. Винокуров Уус-Алданга сут-кураан издэнин туһунан ыспараапкатыгар обком салалтата кыһаллыбатын иһин, РСФСР правительствотыгар биллэрэн дойдуну салалтата дьаһал ыларыгар бастагы хамсааһыны таһаарыыта. Согурууттан лимит бурдугу ажалтанан колхозтарга 1943 сыл сағалааныгыттан түгөттэрин, колхозтар госуларствоҕа иэстэрин уһаттарыы, сорогун сотторуу, сүөһүгэ суох хаалбыттарга сүөһү бөрдэрин, салыстээх дьонго кымыстан иһэллэригэр бизнэ түгэти — бу барыта ким хайа иннинэ кини аатын кытта ситимнээх дьин бэлэтиэ аһыах тустаахпыт.

Ити сэрии ыар сыйлаһарыгар согурууттан ананан кэлбит нуучча салайааччылаах обком үлэһиттэрэ, обком салалтата эти-үүтү госуларствоҕа туттарыы сорууда туола

илигинэ дохуот быһыытынан туох да түгэтиллиэ суохтаах дьин, үөһэ ахтыллыбыт уураах кэлиэр дьэри, бопсо эрэ олоһубута. Дьону хоргутуулары ыксаан бурдугу 5-тии, 10-нуу түүтэринэн, биерди-иккили киһиэ эти түгэһит колхозтар председателлэрэ хаайыыга түбэспит түбэлтэлэрэ элбэх этэ. Киһилэр ити курдук эрэ харана айыыны бэйэлэригэр ылбат кыахтаахтара эбитэ буолуо. Дьону быһаары хаайыыга барыт киһи буруйдааһын аарыллыан табыллыбат.

Нолуогу кыайан төлөөбөтөхтөр, кэтэх сүөһүлэрин аччыктаан сибиттэр хаайыллан иһэллэрэ уонна көмүс бириискэлэригэр, хорһолдунга, чох хостоһунулар утаарыллалара. 1940-1944 сс. хаайыыга түбэспиттэр ахсааннара 54 тыһ. тийибитэ. Бу оччолорго былаас босхо үлэһит күүһү «мис-тэлэригэр буларга» туттубут ньымаларын түмүгэ этэ.

Хоргуйуу наһаа барбыт 1942-1943 сс. кыһыны туораабыт 211 тыһ. тыа кинититтэн 148 тыһ. колхозтаах этэ. Бу дьонтон үлэһити саастааҕа баара-суоҕа 41 тыһ. чордоно ордубута. Киһилэр хас үһүстэрэ салыстээх, бары кэриэтэ аас-туор олохтон нэһилиэ изэрини да сырыттынар, күннээҕи үлэни, нуорманы толороллорун тэнгэ, үксүн киһиэ аһыыр аһа суох олонор, нолуогу төлүүлэрин, түгэни толороллорун, заемга, оборона фондатыгар, таанканы, самолеты тутууга, сэриилэһэр армияҕа итии таһааһыгытыга, босхоломмут уобаластарга көмөлөһүүгэ кытталарын тохтоотохторо.

Маньык үлүгэр хоргуйуу, өлүү-сүтүү өссө барыан, барыаһын И.Е. Винокуров курдук сатабыллаах, нуруокка кыһамнылаах, хорсун санаалаах салайааччылаах буоламыт, хоргуйан олонор дьонноро аһы-үөлү, бурдугу, сүөһүнү бөрдөрүт, нуруокка кыһаллыбат мөлтөх үлэстээх согурууттан ананан кэлбит обком үлэһиттэрин, салайааччыларын үгүсүн уһултарыта кэмийгэр улахан кыайыыга тэннээҕэ.

Өлөр-тиллэр издээн тирээбитигэр өбүгэлэрибит, хас үһүс киһилэр тынынын толук ууран, дойдуну Улуу Кыайытын ити курдук уһансыбыттар.

Д. УСОВ

ОҢОН СҮРЭҔЭ СУОХ БУОЛА УЛААППАТЫН

Оҕо сүрэҕэ суох буола улааттарына, тулалыыр дьонун эрэ буолбакка, бэйэтэ эмиэ эрдэйдэнэр. Ол туһунан бу куһаҥан хаачыстыбаны эрдэттэн сэрэтэр ордук. Оҕо тоҕо сүрэҕэ суох буола улаатарый? Оҕо баҕатын барытын толорор, хапырыһыгар хадаһаһыыр буоллактарына, кини хараҕар барыта чэпчэкилик оҕоһунулар, кэлэр буоллаһына, ыарахаттар дьин тугун билбэккэ улааттарына. Итиннэ сүрэҕэ суох буолуу «почтаатын» кыһалдыта суох баай-талым оҕо саас буолар. Төрөппүттэр атаахтаталларыгар оҕустаран харахтара сабыллар, оҕолоро улааппытын өйдөөбөккө хаалаллар. Оҕо сүрэҕэр чугастык тугу да ылыммат, дууһата тутак буолларына сүрэҕэ суох буолар, үксүгэр сүрэҕэ суох оҕо бэйэтин сананара (чувство собственного достоинства) суох буолар: кини туһунан туох да дии санаатыннар, кини онно аахайбат. Сүрэҕэ суохтар атын дьон үлэлээн ситиспит баайдарын ыһаллар-тоҕоллор. Маньык дьон духуобунай эйгэлэрэ олус дьаданы буолар. Тугунан да чопчу интэриһиргээбэттэр.

Сүрэҕэ суох буолууну хайдах сэрэтиэххэ? Төрөппүт оҕото күнү-биримэни халтайга атаарбатын курдук усулуобуйа оҕоруктаах. Сорох төрөппүттэр оҕо сынныан дьин киниэхэ тугу да куттүөннээҕи онотторботтор. Дьининэн, оҕо сынныланга көхтөөх буолуохтаах, оччоҕо оҕо майгыга уһаарыллар. Саамай көдүүстээх ньыма — оҕо баҕатын хааччактааһын. Оҕо кыратыттан «суох», «самтаммат», «сөп» дьин тыллар суолталарын өйдүөхтээх. Оҕо бэйэтин дьаһана үөрэннин. Ыарахаттары туорууругар этин-хаанын уонна өйүн-санаатын сайыннардын. Оччоҕо үлэһит, күүстээх санаалаах киһи буола улаатыаҕа. Кылаабынайа, төрөппүт оҕотун инникитин санаан иттиэхтээх.

Сүрэҕэ суох буолууну сэрэтигэр өссө биер көдүүстээх ньыма — улахан киһи түбүктэрэ. Оҕо улахан дьонго дьиз ис-тас үлэтигэр көмөлөһүөхтээх.

Сүрөҕүлээһин дьин үлэстээбэт буолуу эрэ буолбакка, оҕо өйүн-санаатын толкуйдатарын сүрөҕүлээһин эмиэ буолар. Дьон баайын ыһарын-тоҕорун курдук, кини атын киһи толкуйдаабытын эрэ туһанар. Үөрэҕи-билиини ыларга күүһэ да, баҕата да суох буолар. Оччотугар кини төбөтүн үлэлэппэт буола улаатар.

Сүрөҕүлээһин кылаабынай өсгөөҕө — духуобунай сайдыы. Оҕо үлэтин түмүгүттэн дуоһуйар, кинигэ ааҕан, дьону кытта сэлэргэһэн, айан-тутан үөрэр буолларына үлэһит, күүстээх санаалаах киһи буола улаатарыгар үтүө суол буолар.

Өскөтүн оҕо сүрэҕэ суох буола улааппыт буоллун? Оччоҕо оҕону быһыырга эрэ сүбэлибит. Кыһыырбакка, хаһыгытаабакка икки чаас уруогун аахтар, ол кэннэ олус ыарахана суох дьиз ис-тас үлэтин оҕороругар соруудахтаа. Оҕордоһуна — хайҕа. Сыйыа-баайа оҕо бэйэтэ үлэтин түмүгүн көрөн үөрэр буолуоҕа. Итиннэ төрөппүттэр бэйэлэрэ сүрэҕэ суох буолуу суохтарын наада. Өскөтүн дьиз кэргэнигэр сүрөҕүлээһин тынына баар буолларына, оҕо майгытын уларытар ыарахан буолуоҕа.

Бэлэмнээн оҕордо Сардаана КУЗЬМИНА

Улуу Кыайыы 60 сылынан

КЫРЫЫМПАТЫН КЫБЫММЫТЫНАН КЫРГЫСПЫТА

быһыантөрөппүттэрин хотон салҕаһыннаах балаһыарын дьэки буута быстарынан сүүрбүт уонна дьонунтар эһит: «Таһынааҕы ыал уолаттара биер да тылы нууччалык билбэки дьин миһин күлүү-элэк гыналлар. Оскуолаҕа биэрбэтэххитинэ эһиптээн күрүөм!».

Төрөппүттэрэ тэннээхтэрэ дуо, чороччу улааппыт 13 саастаах уолларын 1926 сыллаахха магнайгы кылааска сизтэн илпиттэр. Хата барыларын дьолугар кинилэр алаастарыттан «чугас» 7 биэрэстэлээх Чапандаҕа начальнай оскуола аһыллан абыраабыт. Оччолорго 7 км сир чугас дьин буолара. Бэйэ-бэйэлэригэр тэйиччи сытар алаастарга бытархай хаһаайыстыбанан олонор кэмнэргэ үгүс саха оҕо 5-7 биэрэстэлээх сиртэн сатын сыйдыан үөрөммитэ. Холобура, мин төрөөбүт түөлбөбөр — «Хатын Арыыга» «Шмидт» колхозка баар оскуолаҕа Коля Гоголев (калин профессор, Россия тустууга чемпиона буолбут Николай Антонович Гоголев) Балыйаттан, Кыһыл Дэрзобинаттан 5 км сиртэн, Вая Оконешников математика оҕуэ дьогурдаах доһуру (мин ахсаан үөрэтэр мөлтөх буоламмын киниттэн элбөхтүк үсгүбүтүм) ийэтэ суох тулаайах эрдэйдээх «Үөт арыы» дьин 7 биэрэстэлээх сиртэн ханьыктаах да тымыыга оскуолаҕар кэлээхтүлэрэ, киһиэ боронугуа сүөһү көрөр дьонноругар

төннөлөрө. Оҕо эрдэхтэринэ ыарахан олоххо олоһуот ити иэски уолтан биердэр Николай Гоголев соторутааҕыта соһумардык биһиги кэксэбиттэн туораабыта, Иван Оконешников инбалитинэн эрдэ пенсияҕа тахсыбыта. Кинилэр иккэн Г.И. Емельяновка ситиһиллээхтик үөрөммиттэра.

Учууталытыгар Ньурбаҕа теннүүбүт, Гоша Емельянов айылҕаттан айдарылаах уонна кыһамнылаах буолан тургэнник үөрэҕи ылбыта, ордук нуучча тылыгар уһулуччу дьогурдааҕа биллэбитэ. Үс сылынан начальнай оскуоланы бүтэрэн, 1928 с. сайын Омоллоон нэһилигэр сэбиэскэ секретардааҕа. Калин Куочай оскуолатыгар үөрөммитэ. 1934 с. Бүлүү педагогическай училищатын ситиһиллээхтик үөрэнэн бүтэрибит. Онтон араас оскуолаҕар нуучча тылын учууталынан үлэлээбитэ. 1937 с. Ленинградка Герцен аатынан пе-

динститутка, тылга дьогурдааһын биллэнэр Георгий Камчатка олохтоохтору ньымалааннар тылларын үөрэтэр салааҕа ылбытара. Кэлин аспирантураҕа хаалара сатаабыттарын, дойдутун ахтан Дьокуускайга теннүүбүтэ. Наркомпрос арҕыны Кэбээйи оскуолатыгар анаабыттар. Онно үлэли сылдан эмиэ учуутал Дарья Петровна Коллашникованы кэргэн ылбыта. Кэргэнэ тулаайах хаалбыт төбөт балтын, быраатын иитэн киһи-хара оҕорбута. Кинилэр куттүөттэрин арабытын солбуйбут үтүө киһи дьин махтаналларын истэрин. Иһиттэ оҕоруттан биердэр Нам улуунун бочуоттаах гражданина, «Сахаполиграфиздат» ветерана, киниэ уһулуттан экология боппуруоһугар тийэ элбэх идеялаах, онтон үксүн олоххо киллэрэр Николай Петрович Коллашников буолар.

Емельянов Г.И. Хатырык оскуолатыгар үлэли сылдан 1942 с. бэс ыйын 17 күнүгэр Армияҕа ыгырыллыбыта. Челябинскайга полковой оскуоланы бүтэрэн, 17-с хайыһар тустуа биригээдтигэр ананыммыт.

Сэригэ 1943 с. кыһын Сталинград атыгар тийибитэ — ыһырыктаах аар-саарга аатырбыт кыргыһы түмүктэнэн ээрэ этэ. Сотору фельдмаршал Паульс билингэ түбэстэ дьин биллэрбиттэра. Георгий Иннокентьевич автоматтын уон-

Мин ааспыт үйэ магнайгы ангарыгар 19 саастаах эдэр специалист комсомол путевкатынан Кырыс оһорбо сиргэ (Пеллина) Казахстанга тийибитим. Алатау хайатын быһыыгар ветеринар уол хойдору аттаан тиритэ-хорута сырыптаһына, биер джигит атынан сүүрдөн кэлэн ыксаабыт үлүгэрдик эттэ: «Кенжа, тез аулда бар, Сибирдэн сэн мурадалимын келда». Тылбааһа: «Кеша, аулга түргэнник тий, эн учууталың Сибиртэн кэлбит». Географияны үөрөһүтөх чабаан, уйгуур омук уола доһурум Саха сире ханна баарын билбэт эрэт: «Сибиртэн кэлбит» дьин быһаардаҕа.

Хадар майгылаах ишак көлөбүн миһинэн, хайаҕа баар жайлыуттан (сайылыктан) таннары Кар-Кара өрүс хочотугар, олохсуйбут аулбар айаннаатым. Хайаны өрө дабайарыгар өрүү өсөһөрөсүлүм таннары түһүүтэ түгүн табаарыс өр-өтөр гыммата, дойдутугар төннөрүн билэн, үөрөн үгүлүү-үгүлүү хонор-сүтэр шатерын таһыгар ойуган адала. Көлөбүн маччигэ ыһтан баран, ураһабар чуһаһабытым, иһирдэ дьон саната куп-куугуна, домбра тыһаа дап-дардырбас, ырыа-тойук эгэлгэтэ эйээрэр. Кьирэн «сасалому алейкум» дьин эрдэ дэлээбиттэр истингик хардардылар. Кырдыраас дьон — аксакаллар ололор эбит. Киһилэртэн кыбыстан кырыы сиргэ курпача олонор истэхпинэ, миһин куруук өйүүр, үөрэтэртакайар Эстемесов зоотехник ойон тураан, сизтэн шатер бочуоттаах мисэстэтигэр көбүөргэ олонор киһиэ көрүннээх киһиэхэ илдьибитэ. Таһытан юурибит киһи харанга харарым үөрэҕэр дьэри сивириктэ-сивириктэ өйдөн-дүүлдэн көрбүтүм: учууталым Георгий Иннокентьевич Емельянов эбит. Киһи иһитигэр домбра лаах, иннигэр дастархаанга хой (баран) төбөтө сыгар (хой төбөтүн мусульманнар ытыктыыр ыалдыттардыр сизгэллэр), кымыс, бешбармак, атын ас арааһа.

Ыраах сиргэ соһучу көрсүһүү. Мин олонор аулбар кэлбитэ икки хоммут. Казахтар, уйгуурдар кинини үчүгүйдик көрсөн, эмиэ барааны «тос» тыһынан бешбармак буһаран, арака, кымыс иһэрдэн ыһылы-туойа ололорлор эбит. Биһиги учууталыбыт омуктар ордолоругар «былааны» ыһаарыны булбут. Киһи элбэри билбит-

көрбүт муударай киһи астык, сөҥ куолаһынан санаран-иҕэрэн күппэрдэн, дөгиттэр музыкант буолан домбраҕа наһаа казахтар мелодияларын истээт да оонньоон, сахалы-нууччалы ыллаан олохтоохтор куттары олох туһут этэ.

Георгий Иннокентьевич Кавказ дьэки курортка баран иһэн мин ырыһах арабын көрдөһүүтүн ыһынан, кыһыраах Алатау хайатын арҕаһын дьэки, Кытай кыранысса-тын аттыгар сытар чизеки аулга миһин көрсөөрү тийибитэ. Киһи миһин арабыһын доһуруду этилэр, мэлдэн биергэ «Чаллааһыга», «Уу харахха» балыктыыр, бултуур этилэр. Учууталым ыалдыттан барытын кэннэ казахтар, уйгуурдар мизэх сыһыаннара өссө ордук истиг-иһирэх буолбута. Билигин 66 саастаах орҕонор оччотооһу олох эдэр киһиэхэ убайын кэриэтэ буолбут учууталым барахсан Хатын Арыытыттан ыраах Алатау хайатыгар тийиэ, миһин өйөөбүт үтүө сыһыанын отой умнубаһын.

Георгий Иннокентьевич киһи кэрэмэһэ баар буолларына кини этэ. Учууталыбыт олоҕо кини кэнниттэн кэлбит эдэр көлүөнэҕэ дьиннээх үтүө холобур.

Емельянов Г.И. 1913 с. Ньурба улуунун Дьаархан нэһилигэр күн сирин көрбүтэ. Кини оччотооһу тыа оҕотун сизиринэн оро сааһыттан үлэҕэ сыстыбыта. Кырдын баран, өлүн иннинэ суруйбут ахтыһыттан аахтаахха: күн 9 эрө саастааҕар I Дьаарханга дьаамсыктаабыт. Төрөөбүт түөлбөтигэр оскуола суох буолан дьон эрдэ уолаһын үөрөхкэ биэрбэтэхтэр. Чугас оскуола «Хатын Сыйыыга» икки көстөх сиргэ баара үһү, онно оҕону ололдор ыал көстүбэтэх. Биердэ сайын каникулларыгар кэлбит ыаллыы олонор Кузьминнар уолаттара «Түгэх» дьин күөл таһыгар оонньоу сыйдыан Гошаттан ыйыһыттар: «Гоша «ты» дьин тугуй?». Акаарыны миһин булбуттар дьин санаат, кыһыһынан тарбаһынан биэрэксэ сыгар тыһыны көрдөрбүт. 3-с кылааһы бүтэрибит үөрэхтээх бөтөстөр күлсүн алларастаабыттар уонна «Ты» нуучча тыла «Эн» дьин суолталаах дьин соһуппуттар. Гоша «Ты (Эн) дьин кылаастык иһиллэр нуучча тылын билбэттэн кыбыстан, хомойон доһотторуттан ытамый-

САХА ИТЭБЭЛИН ТҮҮНАН

Дьокучскайга баар Айыы Дьэитин сэлэнэ Тэрэстиин кэпсэтии

— Итэбэл сокуонга хайдах көрүллэрий?

— Билингги кэмгэ Арассыыйаба итэбэл боппуруоһун «О свободе совести и о религиозных объединениях» дин федеральнай сокуон быһаарар. Бу сокуон көрөрүнэн, саха итэбэлин курдук итэбэллэр исторической итэбэллэр дин ааттаналлар. Тобдо дьэтэххэ, бу итэбэллэр былыр-былыргыттан күн бүгүнүгэр диэри ситэйэрин быспакка бааллар.

Сокуонга итэбэл холбоһуга (религиозное объединение) икки көрүгүһэ ыйылар: итэбэл тэрилтэтэ (регистрация) уонна итэбэл бөлөбө (регистрация уонна устааба суох).

Итэбэл бөлөбө үс киһиттэн ордук чилиэннээх буолла да бөлөх быһыытынан үлэтир кыахтанар. Бөлөх баарын туһунан олохтоох дьаһалта ба биллэрэр. Онон ханнык дабын регистрация уонна устаап ирдэмэт. Олохтоох дьаһалта бу бөлөххө төһө киэҥиттэн көрөн көмөлөһөр: сирин-туому толороллоругар дьэини-уоту булар эгин бырааптаар. Итэбэл бөлөбө туох эмэ бас биллээх буоллабына, ол бас биллэрин ким эрэ чолпу эппэттир буолуохтаах. Холобур, сир ыппаха, ол сиргэ хаһаайын, дьэ-уот бэрипинэбинэ, ол дьэини-уоту чолпу эппэттир киһи көрүллэр. Итэбэл бөлөбө бэйэтин үөрэбин тарбатыра уонна сирин-туому ытыра хааччатына суохтаах. Итэбэли хааччатыаһын суобас көңүлүн быһыы курдук көрүллэр. Саха итэбэлин туһунан чолпу туох

диэпитин сөбүй? Биһиги итэбэлбит исторической итэбэл дьэингэ киирэр, онон ханнык эрэ сикэтэ курдук көрүллүбэт. Саха итэбэл баар дуу, суох дуу дин боппуруос туруо суохтаах.

Биһиги итэбэлбит курдук бары өттүнэн сиһили үөрэтиллибит итэбэллээх омок аан дойдуга да аһыйах. Саха итэбэлин туһунан тыһыынчанан үлэ баар. Илин Сибиригэ биһир самай үөрэтиллибит итэбэл быһыытынан биллэр. Итэбэл бөлөбө дьэин бийэх ханнык эрэ сикэтэ курдук буолбатах, саха дьонун үксэ саха итэбэлин бөлөбөр киирэллэр. Онон итэбэл бөлөбө дьэин

бийэхэ суолтата улахан.

— Сахаларга биһир итэбэл суох, итэбэл дьон мөккүһүн тахсаллар диниллэр. Ити төһө оруннаабы?

— Туох да оно суох тыл. Сорох норуот эмчиттэрэ итэбэли туһана сатыыллар. Ол гынан баран норуот эмчитэ дьэин норуот эмчитэ, итэбэл киһитэ буолбатах. Эбэтэр Сырдык эгин курдук дьон элбэх итэбэли булкупан суруйаллар. Ким баарар онук суруйуон эбэтэр ханнык эмэ сикэтэни тэрийэн сөп. Ол гынан баран саха исторической итэбэлин туһанааччы буолбатах. 1990 сылтан саха исторической итэбэлин Айыы Үөрэбэ дьэин аатынан «Кут-сүр» кыһа эрэ илдьэ сылдьар. Баары баар, суоһу суох диэхтээхпит.

— Аныгы кэмгэ саха итэбэлэ туһата суох диэхчилэр бааллар. — Итинник этии ыһаабы, сэргэни,

чороону, төрөөбүт сири, кырдыа баһы ытыктааһыны, оҕо дьолун онорууну, олонхону эгин туһата суох дьэиник тэнгэнээр. Биһиги бу боппуруоска мөккүһэ сатаабыт. Итинник дьонго Конституция сөптөөх элпэтин биэрэр. Айыы Үөрэбин аныгы олохо туһанар суоллары мэлдьи көрдүүбүт. Холобур, ыччаты итэргэ тобус моһолу ааһы дин туомнар даахпыт. Билингги ыччат иннигэр маньык моһоллор бааллар: арыгы, наркотик, итэбэл суох буолуу, буруйу оноруу, кырыктыыбы, өйө суох буолуу, ымсырыы, содурдааһын, СПИД, ыччат 30 бырыһыана бу моһолу кыайан ааспат. Биһиги ыччаттарга бу моһолу ааһар итэбэли биэрэргэ кыһанабыт.

— Намга итэбэл бөлөбө хайдах тэриллэн сөбүй?

— Итэбэл бөлөбө эһиэхэ баар эбэтэр «Айыы итэбэлэ» дин ааттаах. Биһиги итэбэлбит сүрүн кинигэти «Айыы туомнара» дьэин биэрэн турабыт. Онон кинилэр «Кут-сүр» кыһа аатытан үлэтиллэрин көнүлээбиппит. Аныгытын үлэ хайдах барара ити бөлөхтөн уонна Нам дьонуттан тутулуохтаах. Хас нэһилиэк ааһы эмэ итинник бөлөхтөр баар буолуохтаахтар. Биһиги итэбэл бөлөбүн тэрийэр дьону үөрэтэргэ бэлэммит уонна үөрэтэн баран «Айыы туомнара» дьэин кинигэни туттарыахпыт.

— Эһиги бу сырыгыгыгар туох сыаллааххыты?

— Өлүөнэ өрүскэ үс улуу хочо баар. Олортон биридэрэ Эңсизли буолар. Манна биһиги улуу төрүттэрибит Нам обоньор уонна кини уола Мымак олобуттара. Биһиги кинилэр олобут ытык сирдэригэр сылдьан сүгүрүйэр сорукутаахпыт. Ити дьон эһиги улуу төрүттэригэр буолаллар. Ону аһан саха омуга барыта кээн туттар дьонно. «Кут-сүр» кыһа ытык дьоннор испиһэктэрин оноро сылдьар. Билинггитэ быһа холоон 400-чэ аат баар.

— Итэбэл дьэин хайдах өйдүүгүтү?

— Итэбэл дьэин былыргыттан сөп санааны тутуһу дьэин суолталааба. Элэй боотур саха дьонун сөпкө олоһорго үөрэппитэ. Биһиги киһи ис кыһаабын итэбэлбит уонна ити ис кыһабы туһанар суолу Айыы Суола диһибит. Мин Нам дьонугар бары үчүгэин бабарарбын! Дом!

Кэпсэттэ Светлана ЛУКИНА

Ааҕааччыга информация

СОЦИАЛЬНОЙ ӨНӨ ТӨЛӨБҮРЭ

2004 сыл атырдьах ыйын 22 күнүгэр 122 №-дээх Федеральной Сокуон олоххо киирбитинэн, урукку чэпчэтиллэр оннуларыгар ый ахсын харчынан төлөбүр 2005 сыл тохсунньу ыйтан пенсияны кытта холбуу бара турар. Биһиги улууспутугар бэс ыйынаагы туругуна федеральной регистргэ киирбитинэн 1168 киһиэхэ төлөбүр төлөнөр.

ЧЭПЧЭТИИНИН ТУҢАНААЧЧЫЛАР КАТЕГОРИЯЛАРА, ХАРЧЫНАН ТӨЛӨБҮР КЭЭМЭЙЭ.

№*илиэниэ социальной араната	Т!л!б;р кээмэйэ (солк.ыйга)	Социальной пакет (солк.ыйга)	Т!л!б;р кээмэйин уопсай сууммата (1550+450)
Сэриин инбэлинттэрэ	1550	450	2000
А?а дойдун сэринтин кыттылаахтара	1050	450	1500
Бойобуой дьайылаах кыттылаахтара	650	450	1100
Блокаднай Ленинград олохтоо?о бэлиэлээхтэрэ	650	450	1100
III-степенинээх инбэлинттэрэ	950	450	1400
II-степенинээх инбэлинттэрэ	550	450	1000
I-степенинээх инбэлинттэрэ	350	450	800
Инбэлинт о?одор	550	450	1000

Холобур, сэриин инбэлинттэригэр ый аайы төлөнөр харчы суумата 2000 солк. тэнгэнэр. Бу иһиттэн сэриин кыттылааһа 1550 солк. 2005 сыл тохсунньу ыйтан пенсиятын кытта ыла сылдьар. Ону сэргэ 450 солк. (соцпакет) социальной өнө төлөбүрүн натураланан туһанар, о.э. эминэн хааччылар.

Аппека нөҕүө (врач реабилитан), санаторнай-курортнай эмтэнигэр уонна эмтэнэр сиригэр барар проеһа. Соцпакетка (450 солк.) туох киирэр? Соцпакетка эбии боско медицинскэй көмө киирэр, ол иһингэр:

1. Врач реабилитан эминэн хааччылыы.
2. Санаторий-курорт эмтэнигитигэр наадылар ырыһаха путевканын хааччылыы. Сокуонга ыйылланын.
3. Тимир суолунан кала-бара босхо айан көрүллэр. Соцпакет онугар уу харчынан 2006 сылтан тохсунньу ый 1 күнүттэн ылааххытын сөп.

Социальной өнө төлөбүрө төһөнү? 400 солк., ол иһиттэн: 350 солк. — реабилитан эминэн хааччылыы. 50 солк. — санаторий курорт эмтэнигитигэр наадылар ырыһаха путевканын хааччылыы. 50 солк. эмтэнэр сиргэ диэри уонна төттөрү кэлигэ босхо айан.

Намнаары пенсиейнай управление фондата өйдөтөр, өскөтүн эһиги ыйдаагы харчынан ылар төлөбүр, толору ылааххытын баарар буоллааххытына, социальной пакет (450 солк.) ылар быраапкытыттан аккаастаһааххытын сөп.

Социальной пакеты ылар быраапкытыттан аккаастанар түбэлтэтигэр, 2005 сыл алтынны ый 1 күнүгэр дылы сайабылыаннааһытын пенсиейнай управление фондаттар түһэриэххитин наада. Соцпакеттан аккаастанар туһунан сайабылыанна суруйдааххытына, бу онугар уу харчынан 450 солк. ылааххыт.

Өйдүөххүтүн наада, соцпакетка көрүллэр өгөлөртөн аккаастанар түбэлтэтигэр эһиги эмкитин, санаторно-курортнай путевканын хааччылыытыгэр бэйэриг суокуттар уйуаргытыгар тиийэбит.

ЕДВ ылаахчылар соцпакеттан аккаастанарын туһунан сайабылыанна биирбэтэ түгэнигэр бу өгөлөр бугуну бэрэдагиин хаалларар.

Бу туһунан 2004 сыл ахсынны 9 күнүгэр олохтоох хаһыакка «Социальной чэпчэтиллэр оннуларыгар харчынан төлөбүр» дьэин ыстатыйа тахсан турар.

О.Н. ДЬАКОНОВА,

пенсияны тиздэр отдел кылаабынай специалиһа

ИСТИБЭТТЭРГЭ КӨМӨ

Нам улууугар истибэттэр обществоларын председателэ Попова Наталья Гаврильевна общественной ноһуруоска курдук үлэлээн кэллэ. Дьэиннээх үлэтэ социальной харалта специалиһа, 17 сыл тохтоло суох үлэлээн СР социальной сулууспатын туйгуна буолла.

Улуус үрдүнэн кулгааһынан истибэт 38 инбэлинт учуокка турар. Ону таһынан 15 киһи инвалидноба суох, истибэтинэн общество учуокка тураллар. Онтон сааһынан араардахха 18-29-гар дылы саастаах 2 киһи, 30-50 дылы саастаахтарга 29 киһи, 60 сааһыттан үөһэ 22 киһи баар.

Улуус үрдүнэн 53 киһи учуокка турар суперсокуон 22.08.04 122 №-дээх федеральной сокуонга сурулларынан инбэлинттэр бары категорияларыгар босхо кулгаах истэр аппаратаһынан хааччылыы көрүллүбүтэ. Ити ыйылар сокуон олоххо киирэн үлэ ытыллаларын туһунан республикатаагы сурдологической киһи кылаабынай сурдолога, балыһа сибидиссэйэ, сурдолог-слухопротезист враһа Федотова Э.Е. көрсөн кэпсэттим. Үлэтир сирэ медцентр таһыгар оҕо киһэ дьэин балыһа иһингэр баар. Ыйгыталаһар телефонут 39-53-20. Үлэтин чааһа 9 чаастан 14 чааска диэри, эбиэтэ суох. Омук слуховой аппараттарын компьютерынан программаланан биэрэр тэрил-программатор дьэин бу от ыйыгар кэлиэхтээх. Республика доруобуйага харыстабыла ону ыларга үп анаан, куһаҕаннык истэр дьэингэ слуховой аппараттарынан көмөлөһөргө, аныгы сайдыбыт технологияны сайыннара кээн программалаах үлэни ытарга, аппараттаах комиссияны тэрийбиттэр. Ол комиссия чилиэниин сурдолог врач Федотова Эльвира Егоровна быһаччы үлэлэһэр эбит. Инбэлинттэр индивидуальной программа ылан, улуустаагы социальной харалтаттан докумуоннаах, направленилаах киирэн слуховой аппаратагы ити аадырыстан ыйгыталаһааххытын сөп. Укуолунан, убаһас эминэн, бороһуогунан эмтэнэргэ үтөрбөт буолбут истибэт кулгаахтарга анаан суруйдум. «Слуховой аппаратакка» наадылар буолуор диэри кыһаммакка, аахайбакка сылдьыман, эрдэтинэ эмтэнип, кулгааххытын харыстаан! Хайа кулгааххыт мөлтөөбүтүн бэрэбэркэлэнип. Ыалдыбакка сылдьан, истэрэ мөлтөөн хаалар эбит. Суперсокуон олоххо киирэр, ол гынан супер сыаналаах омук слуховой аппараттары аҕаһын тилэргэ элбэтирэнэ, бэчээттээх кумаагы кыайдаһына, киһи туһанаах быһыылаах.

К. ЕРЕМЕЕВ
1 Хомуустаах

на мандолинатын сүтүн, улуу урус-халламыт Герой куорат ортотунан курдат аһан, фашистартан сибээскэй Ийэ сирин босхолуу-босхолуу улам сыһарылар сыһарыан 1943 с. муус устарга Крымга тиийбитэ. Разведкага сырыттарына 1943 с. атырдьах ыйыгар фашист буолдута илинтин дэнгээбитэ. Үс ый госпитальга эмтэнип тахсан, Николаполь куоракка танковай училищени бүтэрэн офицер званиетын ылыгы уонна салгы сариилэспитэ. Номоххо киирбит «Сапун хайа» кыргыһытыгар кыттыбыта, Герой куорат Севастополя босхолостута.

Гвардия офицера Емельянов Георгий Иннокентьевич 1945 с. ахсынныа дойдуттар төһүбүтэ. Кырдыһар диэри Нам улууугар учууталлаабыта. Мин Хатыг Артыга (оччолорго «Шмидт» учаастагар) 7 кылаастаах оскуолага 3 сыл бу үлүчү талааннаах учуутала үөрэммит дьоллоохпун. Бастаан Хатыг Арты, кэлин Бөтүг оскуолатын аатын ылыгы үөрэх кыһатыгар Георгий Иннокентьевич үөрөспүт үгүс олоһоруттан Саха сирин историйтыгар үтүө суоллары-иистэрин хаалларбыт дьон үгүстөр. Барыгытын биир ыстатыйа ахтар кыаллабыт.

Г.И. Емельянов үөрэнэччилэрэ: Гоголев Николай Антонович — СГУ проректора, профессор, Россия чемпионы, Александр Николай Кириллович — математика профессора, аан дойдуга таһымаах чарылхай густуук, Оконешников Семен Петрович — аатырбыт ырыһыт, Россия народнай, Саха Республикатын үтүөлээх артыыһа, Матвеева (Сивцева) Людмила Ильинична — медицинскэй наука кандидата, өр кэмгэ оҕо тубсанаторийын салайааччыга, Дьокучскай куорат народнай депутатынан таһылаа сылдьыбыта, Сивцев Тит Ефремович — Нам улуунун бочуоттаах гражданина, «Нам» тумсүү салайааччыга, өр сылларга «Сахалинфазиздат» гендиректорынан үлэлээбитэ, Чуумпу акыйаанга сулууспалы ысыйан Вяетман туһаайытыгар бойобуой дьайылыгар кыттыбыта, Лукин Егор Егорович — подполковник, уһундук ИДМ силиэстийэлиир уонна кадр отделынан чалыһытын солбууааччынан үлэлээн пенсияга тахсыбыта.

Георгий Иннокентьевич алта төрөспүт оҕолоруттан түөрдэ бэйэтин утумнаатылар: уола Валентин Москвага нефть уонна гаас Академиятын бүтэрэн, республикага ити системага өр салалар үлэргэ үлэлээбитэ, билигин ыччаттары бэйэтин идэтигэр профтех үөрөһүн кыһатыгар уһуйар, Валериян — Нам улуунун бочуоттаах гражданина, Саха Республикатын культураны туйгуна, уһундук оҕо музыкальнай оскуолатыгар уонна музучилищегэ директорунан үлэлээбитэ, талааннаах мелодист, профессиональнай музыкант-баянист, уола Георгий уонна кыһа Светлана Намга үөрэх салаатыгар үлэтиллэр. Светлана аатын курдук нууча тылын учуутала. Икки уол: Юрий уонна Петр — авиатордар. Учууталбыт сизэнэ Александр Георгиевич Емельянов эһэтин Георгий Иннокентьевичи, эбэтин Дарья Петровнаһы (юни колоратурнай сопрано куластаах этэ) утумнаан бэртээхэй баритон куластаах опера ырыһыта, икки төгүл Россияга лауреат буолбута, быһата саха искусствотыгар биир чарылхай талааннаах солист сулу буолан көстөн эрэр дии саныыбын.

Г.И. Емельянов дэгиттэр сайдыылаах киһи этэ. Ол эригэр дойдуттар Ньурбага чэпчэки атлетикага улахан күрөктэһиллэргэ оройуонна тэнгээһин булларабыта үһү. Киһи айылгыттан айдарылаах музыкант этэ. Сэри ветерана М.Я. Колесов кэпсирэ: «Дьүөргүй Эмэлдьэн онноовор сарингэ мандолинатын сүгэ сылдьыбыта». Биһиги үөрэнэр кэммитигэр Георгий Иннокентьевич струнной оркестр тэрийбитэ. Тит Сивцев этэринэн учууталбыт инструментарын бэйэтин харчытыгар атылаастыт.

Тыа учуутала Г.И. Емельянов өссө биир улаханник баһылаабыт сэдэх идэлээх этэ. Ол — от охсуута, хотуур оноруута. Профессор Петров Н.Е. «Күн куорат» хаһыат 2004 с. бүтэһингэр «Саханы саха онорбута» дьэин олоххо-дьаһаха улахан суолталаах ыстатыйатыгар суруйбута: «Саха саха буолбут үлэтин көрүнүрүттэн биридэстэрин от охсуугун үчүгөйдик баһылаабыт киһи хайан да күүс-сэниэ өттүнэн бачачча кыахтаах, доруобай буолар. Хайдах да байаллаах кыахтаах киһи, бастыҥ мас тардыһааччы да буолар,

хоһопт хотуурунан күүһүн муһунан күнүктээн от охсор кылаһы суох. Онон хотууру сыгыһылаан оноруу (утун олоһу тутуу таһыны эһин), үчүгөйдик таптайыы, сатаан сыгыһылааһын олус улахан суолталаахтар».

Бөдөг учуонай үөһэ суруйбут ирдэбиллэрин биһиги учууталбыт Георгий Иннокентьевич чаччы баһылаабыт улуу өтчүт этэ. Киһи от охсуутугар үөрөһүт улахан өнөкчө.

Г.И. Емельянов 1981 с. «Илиннэн охсууга субэ» дьэин саха олоһор олус туһалаах брошюраны суруйбута, онто 1 тыһыынча эйкэмпляр буор-босхо таргаммыта. Ити брошюраны хос бэчээттээн дьонно-сэргэ билигин тиздэбит киһи дьэин саныы олоһорун, туһата дьэингэ эт, үт буолан төһүө этэ. Учууталбыт хотуурун Москвага илдьэн Тыа хаһаайыстыбатын министрствотыгар, араас научнай тэрлэтэлэргэ сылдьан бэйэтин санаатын атастаспыта уонна хотуур оноруутун тупсарар дьаһаллары ылаалларыгар туруорсубута. Учууталбыт өтчүтүтүгара анаабыт брошюратыгар суруйбута: «Овоһоһоттортон ураты эдэр көлүөнө дьон илиинэн өттүгүр урукку үөрүйэхтэри билбэттэр. Илиннэн оттоһун быраһыллан хаалара сатаматтын быһыытынан, элбөх сылларга тус бэйэм илибинэн оттоон, араас өтчүтүтүт үлэлэрин кэтээн көрөн, илиинэн оттоһуну научнайдык тэрийин ньымаларыгар сорох сүбөлэри биэрэр наадалаах дьэин саныыбын. Итини 1979 сылтан утумнаахтык таргата кыһыстым уонна илиинэн оттооччулар үгүстэрэ сэнтэрэллэрэ билиннэ».

Георгий Иннокентьевич сырдык тыһына быстыбыта 20-тэн таһа сыл буолла. Буйун учууталбыт үөрэх кыстыгар өр кэмгэ кыһаллан-мүһэллэн таптайыт үөрэнэччилэрэ ытыктыыр уһууааччыбыт албан аатыгар өссө төгүл сүтүрүөбит.

Иннокентий ЛУКИН,
персональной пенсионер,
1969-90 сс. Саха АССР
адвокаттары коллегиятын
Президиумун председателэ
Хаартыскага: Г.И. Емельянов
кэрэһэ Дарья Петровнаһы,
уола Петры уонна
сизэнэ Сашаны кытары.
1982 с

Күндү ийэбитин, кыыспын, эдьинийбитин, балыспытын НАДЕЖДА ПЕТРОВНА ГРИГОРЬЕВНА үйэ анардаах үбүлүгүчүнэн истигтик ээрдалыбит!

Багарабыт орто дойдуга баар дьолу-соргуну, чэгин доруобуйаны, байлыгы олоду, үлээр ситиһилэри. Эрүү үөрүү, сайдам санаа аргыстаптын, дьон-сэргэ ытыктабыла ыалластын!

Өвдөрүң, ийэң, биригэ төрөөбүттэриң, аймахтарың – Наумовтар, Касьяновтар, Пахомовтар, Поповтар, Ядригинскийдар

ИЙРЭХ ТЫЛЛАР

АФАНАСЬЕВНАНЫ 60 сааскын томточку туолбуккунан, төрөөбүт күнгүнөн истигтик-истиһтик ээрдалыбит!

Эйиэхэ ис сүрэхпиттэн багарабыт өвдөрүң, сиэннэриң тапталларың уйдараң уһун үйлээнэриң, кытаанах доруобуйаны, куруутун бу курдук биһиэхэ күүс-көмө, үтүө сүбөһит буола сыйдыгар багарабыт.

Биһиги дьон буоларбытыңар туох баар сыран, тапталың, тулуруун иһин Эйиэхэ сүһүөхтээх байэбит сүгүрүһүн туран махтабытың тиэрдэбит. Дьоллоох буол, күндү киһибит!

Өвдөрүң, күтүөттэриң, хийииттэриң, сиэннэриң

Күндү арабытын, дөррүбүтүн **ПАВЛОВ ВАСИЛИЙ ГАВРИЛЬЕВИЧ** 2004-2005 сс. оттук сезонугар сыллаагы түмүгү таһаарыыга СР ЖКХ ГУП Намнаагы филиалын газовой уматыкка котельнайдарын машинистарын ортолоругар «Чулуу үлөһит» ааты ылбытынан истигтик-истиһтик ээрдалыбит!

А.Г. Кобяков директордаах, С.Г. Кокарев профком председателлээх бу төрилтэ бары үлөһиттэригэр өссө да үрдүк ситиһилэри, хас биирдин-ларин олохторугар толору дьолу-соргуну багарабыт.

Эвэрдэни кытта кэрэнис Зинаида, кыһык Катерина, догдоторуң, аймахтарың, Намтан Алексеевтар, Кэбээйттэн Алексеевтар, Ивановтар, Покровскаятан Павлоевтар, курорттан Ноговицыннар уонна Бурнашевтар (Саха)

ИДЬУО ИИТИННЭРЭР ДИСКОТЕКАҒА

КЫРГЫТТАР КЫРБАНАЛЛАР

Бэс ыйын 17 күнүгэр Хамаҕаттаҕа дискотека кэмигэр гр-ка В.-ны гр-дар К. уонна П. кырбаабыттар. Бэс ыйын 24 күнүгэр аны Нам селотугар гр-ка С.-ны билбэт кыргыттар кырбаабыттар. Бу күн гр. Е. төбөтүгэр эчэйии ылан суһал көмөү наадыбыт. Бэс ыйын 23 күнүгэр Арбынҕа «Илгэ» ПО маҕаһыһын түһүгүнүн кириэн малы-салы уорбуттар. Бэс ыйын 25 күнүгэр Граф Бизергин маҕаһыһын түһүгүн адыһыттар. Бэс ыйын 24 күнүгэр Нам с. гр. Б. олбуорун иһиттэн «ГАЗ» массынатын «Vitek» автомагнитолатын уорбуттар. Хоромньу 5000 солк. тэҥнээр. Бэс ыйын 26 күнүгэр Нам с. гр-ка Н. сайынҕы гараһыттан «Минск» мотоциклын уорбуттар. Хоромньу суумата 2500 солк. Бэс ыйын 24 күнүгэр Аппааны олохтоовор гр. М. кыһыттан Нам селотугар «Энсиэли» маҕаһын таһыгар түүн 2 ч. саҕана «SONY» сотовой телефонун былдыаан ылбыттар.

Бэс ыйын 20 күнүгэр Көбөкөңгө «Москвич» массына «МТЗ» тракторы кытта харсыбыт, эчэйбэттэр бааллар. Бу күн Граф Бизергэр биһиги «Иж-планета-4» мотоциклын 4 саагтаах оҕону түһүгүн көпшүт. 1987 с. төрүүх В.М. Лыткинҕа боротокуол толоруллубут, мотоцикка былдыаммыт. Бэс ыйын 20 күнүгэр Көбөкөңгө гр. К. бэйэтигэр тийиммит. Бэс ыйын 22 күнүгэр 2 Хомуस्ताаха гр. С. саанан ытыммыт. Бэс ыйын 23 күнүгэр лесхоз биллэрбитинэн Намтан 2 км ыраах сиргэ 0,2 га иэннээх сир умайбыт. Баһаар локализацияламыт.

Нам улуунун Хамаҕатта олохтоовор Махсым Харатаала (Иччэз ойуун) өр кэтэһилээх, үчүс сыралардаах, элбэх эрэйтэн быһыһыр үчүө сүбэлэрдээх, ыарахан ыарыһылары ылгыр саймааргай санаалардаах, арчылыбыр, үтүөчү бөрөгөтөр арчыһай алыстардаах «Саха сирэ – Сир сүрүр» дьин сааһан киниэтэ кэмниэ-кэнэбэс бөчөттөнэн таһыста, Аламай Күн Сириң хөрдө! Бу кинигэ тахсыбытынан бары Нам улуунун удыурдарын, Энсиэли Эбэ олохтоохторун элжжэйдик ээрдалыбит, эйэстик этэбит, истигтик иһиткиһэрэбит! Хас биридистигэр Дьолу-Дьалы Сарыны салайабыт!

Хамаҕа Хамаҕатта хамаҕай хатыннара
Билсэр тел. 26-3-51, 75-95-90

АҒАБЫТ СЫРДЫК КЭРИЭНИГЭР

2004 сыл ыам ыйын 23 күнүгэр уһун кэмнэр устала-рыгар арахлаах ыарыи күндү киһибитин, аҕабытын, эһэбитин, тыыл, үлэ ветеранын Барамыгин Прокопий Никитиһи өлөр өлүү илдэ барыта биһир сыла буолла. Этэнгэ сыйдыбыта буоллар бу от ыйын 1 күнүгэр 70 сааһын туолуохтаах этэ.

Прокопий Никитич 1935 с. Көбөкөн нэһилигэр Фрунзе учаастагар төрөөбүтэ. Аҕата Никита Петрович Барамыгин кыра саастаабыр өлөн аҕардас ийэһэ иһиттибит. Оҕо сыйдыан сааскы тымныы ууга түһэн, онтон тэптэрэн үзэтин тухары ыарыһах буолбута. Ийэтин олус күндүтүк саныһа, кини туһугар күнүн-дьылын барытын анаабыт киһитэ 1981 с. олохтон туораабыта. Сиргэ төрөөн киһи буолан оҕо-уруу төрөтөн мин да аатым ааттанар буолла да дьин олохтоо олохтоотун үөрэн астынан сөп-сөп ахтара.

Оҕо эрдэбиттэн кыһаар үлэтигэр барытыгар наһаа кыһаллан хаачыстыба-лахтык толорорун себулүүрээ. Санаабыт соругун хайаан да ситиһээрэ, олус чэнч, ыраас туттунуулаабы.

1937 с. Хатырык 8 кылаастаах оскуолатын бүтэрэн «Коммунизм» к-э көмөлөһөөчү суотчутунан үлэтин саҕалаабыта. Манна босхоломмут ревизионнай комиссия председателинэн үлэһээбит. 1964 с. бухгалтер үөрэбин бүтэрэн Арбын, Көбөкөн, Фрунзе, Найахы, Өслөх холбоспуг «Коммунизм» колхозка расчётнай бухгалтерынэн, Көбөкөн сельсоветыгар 9 сыл бухгалтерынэн үлэһи сыйдыан кэлин Көбөкөн совхоз буолбутугар көспүтэ. Кэлин тутуу бухгалтерынэн үлэһи сыйдыан 1990 с. пенсия ба тахсыбыта, үлэ, тыыл ветеранын аатын ылбыта.

Күндү кэргэним, аҕабыт, эһэбит,
Эрүү мэлдьи эйигин өйдүү-саныы сыйдыахпыт,
Сырдык дууһаң ийэһитин
Мэлдьи өрө тутуохпуг.

Кэргэниң, өвдөрүң, сиэннэриң

БИЛЛЭРИМЭР РЕКЛАМА

Продаётся кровать односпальная, на поролоновой основе, с гобеленовым покрытием, со встроенной нишей.
Тел. 42-8-70

Продаю емкость оцинкованную 1,5 куба, а также емкость на 750 литров.
Обр. по тел. 41-0-77

Куплю емкость водовозный 3 т на ГАЗ-53, можно квадратный.
Тел. 26-2-67

Бэс ыйын 15-16 күннэригэр Намга вокзал аттыгар Мартынов Прокопий Николаевич аатыгар бэриллибит докууменнардаах пакет суумка сүттэ (паспорт, трудовой книжка, ИНН, пенсионная, сберкнижка). Ким булбут маннаҕа тиксэрэргитигэр көрдөһөбүт.
Аадырыһа: Партизан бөһүөдүгэ, Ветеранов ВОВ ул., 24, тел. 25-7-37

Продаю лафет 18 x 9. Цена договорная.
Тел. 24-9-45

Оцинкованной (2,5 мм) уу емкыһын (1,5 куб) атыһылыбыт. Краннаах, бэйэүт аадырыскытыгар тиксэрэн биэрэбит.
4 бучука уу киһирэр бааҕа — 2,5 тыһ. солк.
8 бучука уу киһирэр бааҕа — 5 тыһ. солк.
Тел. 42-5-06, 89142231104

Продаётся а/м УАЗ-22069, грузопассажирский на 10 мест, 2000 г. вып., газ, бензин, запчасти, деревообрабатывающий станок.
Тел. 41-3-93

Считать недействительным утерянный паспорт, выданный на имя Слещова Гаврила Афанасьевича.

МАХТАНАБЫТ

Ыарахан күннэрбэр күүс-көмө буолбут аймахтарбар, билэр дьоммор, кырдыаҕастарга, бырааттарбар, биригэ үлэһээбит дьоммор Намтан Никитиһиңэрэ, Ивановтарга, Аммосовтар дьыэ кэргэнигэр, сир үлэһитигэр Корьякин Николай Саввичка, Дьяконовтарга, Григорьевтарга, Калугиттарга, Бобровтарга, Көбөкөңгө баар аймахтарбар, түбэлэргэ, Атласовтарга, Сивцевтэргэ, Николаевскэй олохтоохторугар, баһылыкка Потаповка, бары билэр дьоммор, эйиэхэ улахан махтаһы тиэрдэбит!

Дьыэүт-уоккут ыраас, элбэх астаах, үөрөхтээх, үтүө санаалаах оҕолордоох, доруобуулаах, дьоллоо дьон буоларгытыгар, куһаҥан тыһын таарыйбатын, ыарахан санаа саарынаабатын.

Истиг махтаһы кытта Колмогоровтар, Намтан

Биһиги аҕабыт, эһэбит, Хатырык нэһилигэтин олохтоовор, сибээс ветерана Винокуров Савва Николаевич б.д. ыам ыйын 14 к. ыарахан ыарыһыттан өлөн туораабыта.

Киниһи тиһэх суолугар атаарыыга көмөлөспүт «Сахателеком» Намнаагы филиалын салаалаттыгар (Корнилова З.К., Григорьев В.В.), Хатырык олохтоох дьаһалтатыгар (Слепцов Н.В., Заровнев А.Н.), Н.И., Е.В. Сивцевтэр дьыэ кэргэттэригэр, А.С. Спиридоноваҕа, Хатырык балыһыһын коллективыгар (сэб. Гермогенова А.Д., профком Куличкина А.С.), ыалытыгар Босикова Галина Галиновна, Хамаҕаттаҕан Семенова Ульяна Николаевна дьыэ кэргэттэригэр, Дьокуускайтан Макарова Варвара Николаевна дьыэ кэргэттэригэр, үлэтигэр-хамнаһыгар үлэһээбит Хатырык дьонугар, олохтоох ОДЪКХ (Васильев В.Т.) истиг махтаһытын тиэрдэбит.

Кинилэргэ уһун дьоллоох олоду, үтүө доруобуйаны, үлэһэригэр ситиһини багарабыт.

Кэргэна, өвдөрү, сиэннэри

Нам улуунун үөрэҕин управлениета, профсоюз улуска убаастыыр, өр сылларга биригэ үлэһээбит коллегабыт
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ыарахан ыарыһыттан ылдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Ытыктабыллаах Дмитрий Иванович Шадригга, кини өлбүтүгэр тапталлаах кэргэни, ийэлэрэ
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ыарахан ыарыһыттан орто дойдуттан барбытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Екатерина Иннокентьевна Көбөкөңгө үтүө суо-бастаактык үлэһээбитэ нэһилик дьонун өйүттэн-санаатытан сүтүө суоҕа.
Көбөкөн нэһилигин дьаһалтата, кырдыаҕастар сэбиэттэре

Финансово-казначейское управление МФ РС(Я) по Намскому улусу выражает глубокое соболезнование родным и близким по поводу кончины после тяжелой болезни
ШАДРИНОЙ
Екатерины Иннокентьевны.

Нам улуунун тыһын хаһаайыстыбатын управлениета, профсоюз улустаагы комитета тыһа хаһаайыстыбатын Министерствотун сүтүө иһитинин Департаменин кылаабынай специалиһыгар Шадри Дмитрий Ивановичка, өбөлүрүгэр, сиэннэригэр тапталлаах кэргэни, ийэлэрэ, эһэлэрэ
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ыарахан ыарыһыттан ылдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Доборбутугар Шадри Дмитрий Ивановичка таптыыр кэргэни
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ылдыан өлбүтүнэн биригэ үөрэммиттэр аатарыттан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Хамаҕатта орто оскуолатын 1970 с. бүтэригэр ааттырттан: Дунаевтар, Локтевтар, Григорьевтар, Доробеевтар, Афанасьевтар, Пестриковтар, Сивцева, Андреева, Осипова, Зырянова, Протопопова, Кривошапкина

Күндүтүк саныһар биригэ үөрэммит доборбутугар Черноградская Айталина Дмитриевна, кини кэргэнигэр, аҕатыгар, бырааттарыгар, кийитигэр, сиэннэригэр кинилэр тапталлаах кыһалары, эһэлэрэ
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ыарахан ыарыһыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
1993 с. випускнигар, хыл. салайааччыта Лена Владимировна

«Таастаах» сохотугар биригэ үлэһээбит коллегабыт
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ыарахан ыарыһыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Шадри Дмитрий Ивановичка, өбөлүрүгэр, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
А.М. Герасимова, О.Е. Аммосова, П.П. Винокуров уо.д.а.

Биригэ үөрэммит табаарыһытыгар, СГУ инженерно-технической факультетын 4-с курсун студеныгар Александр Шадригга тапталлаах кыһалары
ШАДРИНА
Екатерина Иннокентьевна ылдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Улуустаагы гимназия 2000 с. випускнигар, куратордар Олесов Н.Т., Сидорова Р.А.

Күндү таптыыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит **ДЬЯКОНОВ**
Александр Петрович б.д. бэс ыйын 26 күнүгэр уһун ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барытын бары аймахтарыбытыгар, чугас доһонорутугар диригтик кутуруйан түрөн иһитиннэрэбит.
Кэргэни, уола

Убаастыыр санаспытыгар Полина Васильевнага, уолугар Васярга, кийитигэр, сиэннэригэр Настенькага кэргэни, аҕалара, эһэлэрэ
ДЬЯКОНОВ
Александр Петрович уһун ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барытын диригтик кутуруйабыт, аһыгытын тэҥгэ үлэһээбит.

Биригэ төрөөбүттэре
Хамаҕатта 1 №-дээх «Сарыла» д/с коллектив дьонун дьыэһинэн өр сылларга үлэһит коллегабытыгар Дьяконова Саргылана Петровна кини таптыыр убаа уонна аймахтарыгар, чугас дьонугар кинилэр убайдара, бырааттара, кэргэни, аҕалара
ДЬЯКОНОВ
Александр Петрович ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Хамаҕатта д/с коллектива

Убаастыыр үчүтүлүбүтүгэр, кылааспыт салайааччытыгар Дьяконова Людмила Лазаревна уонна кини дьыэ кэргэнигэр тапталлаах аҕалара уонна эһэлэрэ
ДЬЯКОНОВ
Лазарь Александрович ылдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Хатырык орто оскуолатын 11 кыл. үөрэнээччилэрэ, төрөлүүттэрэ

Күндү өсөбүт, быраагыт, убайыт **ВИНОКУРОВ**
Гаврил Иванович ылдыан күн сириттэн барытын бары аймахтарыгар, доһоноругар диригтик кутуруйан түрөн иһитиннэрэбит.
Ийэтэ, аҕата, эдьиниэ, балта, кэргэни, өбөтө, чугас аймахтара

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, улус муннаба ветераннарга Матрена Михайловна, Иван Гаврильевич Винокуровтарга таптыыр уоллара, Саха Республикатын тыһа хаһаайыстыбатын министрин солбуйааччытыгар Аммосова Людмила Ивановнага, бары аймахтарыгар бырааттара
ВИНОКУРОВ
Гаврил Иванович күн сириттэн барытын дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Күндү быраагыт, 1 Хомуस्ताах нэһилигэтин ыччата
БАИШЕВ
Иван Иванович (Бонькуку) ыарахан ыарыһыттан эдэр сааһыгар өлөн туораабытынан ийэтигэр Баишева Анна Иннокентьевнага, биригэ төрөөбүттэригэр Дулууска, Игорьга, Нургуяаннага, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Азаровтар, Сидоровтар, Сивцевтар, Трележниковтар, Петровтар, Партизантан, Намтан, Мэҕэ-Хангалас Чүйэтигиттан

Үөрөспит оҕом, биригэ үөрэммит доборбут
БАИШЕВ
Иван (Ванюка) ыарахан ыарыһыттан суох буолбутугар ийэтигэр Анна Иннокентьевнага, биригэ төрөөбүттэригэр Дулууска, Игорьга, Нургуяаннага, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Кыл. салайааччыта Томская А.А., биригэ үөрэммиттэрэ

Биригэ үлэһит дьыэһитигэр, 1 Хомуस्ताах орто оскуолатын директоры үөрэх кыһаларга солбуйааччы Колесова Айталина Михайловнага, ийэтигэр Аюускага, бырааттыгар Айнарга таптыыр бырааттара, сиэннэри, убайдара
БАИШЕВ
Иван Иванович эдэр сааһыгар ыарахан ыарыһыттан олохтон барытыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Эһиги ыар аһыгытын тэҥгэ үлэһээбит.
Охлопова Е.П., Томская А.А., Жиркова С.А.

Нам селотун дьаһалтатын баһылыгар Кондратьева Т.А., ведущий специалистыгар Кондратьева Р.Р., убайыгар Кондратьев Т.А. тапталлаах убайдара, быраата
КОНДРАТЬЕВ
Афанасий Афанасьевич уһунуук ыарахан ыарыһыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын биллэрэбит.
Нам селотун дьаһалтатын коллектива

Нам селотун баһылыгар Татьяна Афанасьевна Кондратьевага таптыыр быраата
КОНДРАТЬЕВ
Афанасий Афанасьевич уһун ыарахан ыарыһыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, улус муннаба, ветераннар сэбиэттэре

Улуустаагы кини баһыһа администрацията, профсоюзнай тарьытат, прикомная локон коллектива Степанова Мария Семеновнага тапталлаах уола
СТЕПАНОВ
Виктор Николаевич эдэр сааһыгар коммолтоохтук өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Финансово-казначейское управление МФ РС(Я) по Намскому улусу выражает глубокое соболезнование заместителю министра сельского хозяйства Республики Саха (Якутия) Аммосовой Людмиле Ивановне по поводу безвременной кончины родного брата
ВИНОКУРОВА
Гаврила Ивановича.

Нам тыһа хаһаайыстыбатын управлениета уонна профсоюзтун комитета
ВИНОКУРОВ
Гаврил Иванович ылдыан өлбүтүгэр биригэ үлэһит коллегабытыгар, тыһа хаһаайыстыбатын министрин солбуйааччытыгар Аммосова Людмила Ивановнага, Бокунууку төрөлүүттэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр, кэргэнигэр уонна өбүгүгэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Күндү дьыэһитигэр, коллегабытыгар үлэ, тыһа ветераннагар, СР доруобуйатын харьыстабылын туйгунагар, Нам селотун ытык кийитигэр Винокурова Матрена Михайловнага, Иван Гаврильевич уонна өбөлүрүгэр тапталлаах уоллара, убайдара, быраата
ВИНОКУРОВ
Гаврил Иванович эдэр сааһыгар коммолтоохтук күн сириттэн барытын дириг кутурбаммытын биллэрэбит.

Улуустаагы кини баһыһа администрацията, профсоюзнай тарьытат, коллективна, ветераннар сэбиэттэре Винокурова Матрена Михайловнага тапталлаах уола
ВИНОКУРОВ
Гаврил Иванович эдэр сааһыгар сохумардык өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Өр сылларга биригэ үлэһит, эдьиниэбит кэрэһэ киһибит, коллегабыт Матрена Михайловнага, табаарыһыт Иван Гаврильевич Винокуровтарга уоллара
ГАВРИЛ
соһучу күн сириттэн өлөн туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Рентген кабинет үлэһиттэрэ

Чугас табаарыстарытыгар, «Иэйи» кулууп актыбынай чилиэттэригэр Матрена Михайловна, Иван Гаврильевич Винокуровтарга уоллара
ГАВРИЛ
коммолтоохтук күн сириттэн өлөн туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥгэ үлэһээбит.

«Иэйи» кулууп чилиэттэре, чугас табаарыстарыт

Выражаем глубокое соболезнование по поводу смерти после тяжелой болезни горничной любимой сестры
СИВЦЕВОЙ
Марии Игнатьевны. Администрация, профком Намского районного суда РС(Я), судебного участка № 21, администрация, нотариат

Күндү быраагыт, 1 Хомуस्ताах нэһилигэтин ыччата
БАИШЕВ
Иван Иванович (Бонькуку) ыарахан ыарыһыттан эдэр сааһыгар өлөн туораабытынан ийэтигэр Баишева Анна Иннокентьевнага, биригэ төрөөбүттэригэр Дулууска, Игорьга, Нургуяаннага, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Азаровтар, Сидоровтар, Сивцевтар, Трележниковтар, Петровтар, Партизантан, Намтан, Мэҕэ-Хангалас Чүйэтигиттан

Үөрөспит оҕом, биригэ үөрэммит доборбут
БАИШЕВ
Иван (Ванюка) ыарахан ыарыһыттан суох буолбутугар ийэтигэр Анна Иннокентьевнага, биригэ төрөөбүттэригэр Дулууска, Игорьга, Нургуяаннага, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Кыл. салайааччыта Томская А.А., биригэ үөрэммиттэрэ

Биригэ үлэһит дьыэһитигэр, 1 Хомуस्ताах орто оскуолатын директоры үөрэх кыһаларга солбуйааччы Колесова Айталина Михайловнага, ийэтигэр Аюускага, бырааттыгар Айнарга таптыыр бырааттара, сиэннэри, убайдара
БАИШЕВ
Иван Иванович эдэр сааһыгар ыарахан ыарыһыттан олохтон барытыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит. Эһиги ыар аһыгытын тэҥгэ үлэһээбит.
Охлопова Е.П., Томская А.А., Жиркова С.А.

Нам селотун дьаһалтатын баһылыгар Кондратьева Т.А., ведущий специалистыгар Кондратьева Р.Р., убайыгар Кондратьев Т.А. тапталлаах убайдара, быраата
КОНДРАТЬЕВ
Афанасий Афанасьевич уһунуук ыарахан ыарыһыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын биллэрэбит.
Нам селотун дьаһалтатын коллектива

Нам селотун баһылыгар Татьяна Афанасьевна Кондратьевага таптыыр быраата
КОНДРАТЬЕВ
Афанасий Афанасьевич уһун ыарахан ыарыһыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, улус муннаба, ветераннар сэбиэттэре

Улуустаагы кини баһыһа администрацията, профсоюзнай тарьытат, прикомная локон коллектива Степанова Мария Семеновнага тапталлаах уола
СТЕПАНОВ
Виктор Николаевич эдэр сааһыгар коммолтоохтук өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

«Энсиэли» хаһыат редакцияһыгар иһитиннэрэбит. Хаһыат редакцияһыгар «Сахаполиграфиздат» НИИК бөчөттөннэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1.0 бөчөт. лис.

Көңүл сыйнаан атыһылар
Индекс — 54889. Тираһа — 2388
Бөчөккө илии баттанна — 12.00 ч. 29.06. 2005
Сахааһын №-ра — 83

Редактор э.г. Г.К. ЭВЕРСТОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; ;
бухгалтерия — 41332;
факс — 41332;
иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционная издательская система — 41141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственная учреждение. Маасабай информация средстволары туһунан СР сокуонунан ту-туһууну хотуруоллуур уонна регистрациалыыр РФ бөчөккө Госкомитетын РФ региональной управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациаламыт нүмүрэ — ПИ №19-0428.
Сурукка аакыһын-суолгутун, үлэһитин, дьыэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакция кири-бит суруктар төһөрүлүбүттэр. Автор этэр хаһыат санаатын мааһыт бичит буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Залож